

Προσοχή! Ήπια ιδιοπαθής επιληψία στα παιδιά: Όχι τόσο «ήπια» τελικά;

Ο παιδονευρολόγος μου είπε ότι η επιληψία ξεκινούσε από τον εγκέφαλό μου. Αυτός, ο εγκέφαλος, έκανε κουμάντο! Μου εξήγησε ότι ο εγκέφαλος είναι σαν τον υπολογιστή, αποτελείται από εκατομμύρια νευρικά κύτταρα που λειτουργούν και επικοινωνούν μεταξύ τους με μικρές ποσότητες ηλεκτρικού ρεύματος και με τη βοήθεια μιας πολύ ευαίσθητης χημικής ισορροπίας. Όταν αυτή η χημική ισορροπία διαταράσσεται, ξεσπά μια σύντομη ηλεκτρική "θύελλα" και αυτό το φαινόμενο ονομάζεται επεισόδιο σπασμών. Επιληψία εί-

Της
**Άντρεας
Μακρή**

ναι όταν αυτά τα επεισόδια σπασμών παρουσιάζονται επαναλαμβανόμενα".

Το πιο σύνθετος είδος επιληψίας στην παιδική ηλικία είναι η ήπια ιδιοπαθής επιληψία (HIE). Οι επιληπτικές κρίσεις αρχίζουν να εμφανίζονται συνήθως μεταξύ των ηλικιών 3 και 12 ετών και σταματούν μέχρι τις ηλικίες 15-18 ετών. Οι κρίσεις στο συγκεκριμένο σύνδρομο επιληψίας είναι σχετικά ήπιες και συμβαίνουν, συνήθως, κατά τη διάρκεια του ύπνου. Αρχίζουν, κυρίως, από το πρόσωπο και μπορούν να πάρουν διαφορετικές μορφές, όπως κνησμό στο πρόσωπο, μυρμηγκιασμα, μούδιασμα ή ασυνήθιστη αίσθηση στη γλώσσα, δυσκολία στην ομιλία, και σιέλωση λόγω δυσκολίας στον έλεγχο των μυών του στόματος.

Ο όρος "ήπια" αναφέρεται στο γεγονός ότι η συχνότητα των επιληπτικών κρίσεων είναι σχετικά μικρή και η υποχώρησή τους συμβαίνει σχεδόν πά-

ντα κατά την εφηβεία. Ωστόσο, πρόσφατες έρευνες υποστηρίζουν ότι το συγκεκριμένο είδος επιληψίας δεν θεωρείται "ήπιο" σε ό,τι έχει να κάνει με το γνωστικό προφίλ των ατόμων. Συγκεκριμένα, περίπου το 28-53% των παιδιών παρουσιάζει γνωστικές δυσκολίες που είναι εμφανείς κατά τη διάρκεια της ενεργούς επιληπτικής φάσης.

Για τον εντοπισμό των νευρογνωστικών δυσκολιών που εμφανίζουν τα παιδιά με HIE στην Κύπρο, πραγματοποιήθηκε πρόσφατα έρευνα στο Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης σε συνεργασία με το Παιδονευρολογικό Ινστιτούτο Κύπρου και με ερευνη-

τική υπεύθυνο την καθηγήτρια Φώφη Κωνσταντινίδου. Στην έρευνα συμμετείχαν παιδιά με και χωρίς το συγκεκριμένο σύνδρομο επιληψίας, μεταξύ των ηλικιών 7 με 12 ετών. Πραγματοποιήθηκε νευροψυχολογική αξιολόγηση όλων των παιδιών στους τομείς της λεκτικής και της μη λεκτικής μνήμης, της ταχύτητας επεξεργασίας πληροφοριών και των εκτελεστικών λειτουργιών, καθώς και της νοητικής ικανότητας.

Τα παιδιά με HIE είχαν χαμηλότερη επίδοση από τα παιδιά χωρίς ιστορικό επιληψίας σε έργα που αξιολογούν τη λεκτική-ακουστική εργαζόμενη μνήμη.

Η οπτική τους μνήμη βρέθηκε να είναι στα αναμενόμενα για την ηλικία επίπεδα για απλά οπτικά έργα, ενώ σημαντικές δυσκολίες παρουσιάζονταν και σε σύνθετα οπτικο-χωρικά έργα που απαιτούσαν χρήση στρατηγικής και επιτελικών λειτουργιών. Γενικότερα, τα παιδιά με επιληψία φάνηκαν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στα έργα που εξετάζουν τις εκτελεστικές λειτουργίες και την ταχύτητα επεξεργασίας πληροφοριών, οι οποίες είναι πιθανόν να συμβάλουν, εν μέρει, στις δυσκολίες σε σχέση με τη λεκτική τους μνήμη.

Τα παιδιά με HIE φάνηκε να έχουν

δυσκολίες στην ακουστική-λεκτική τους μνήμη, οι οποίες είναι πολύ πιθανόν να παρεμβαίνουν στη μαθησιακή διαδικασία και στην ακαδημαϊκή πρόοδο στο σχολικό πλαίσιο. Επίσης, σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες της δικής μας ομάδας αλλά και από άλλα ερευνητικά κέντρα, η επιληψία παρεμβαίνει γενικότερα με γνωστικές λειτουργίες, αφού το πηλίκονοημοσύνης των παιδιών με επιληψία είναι κατά 10 βαθμούς χαμηλότερο από αυτό των παιδιών χωρίς επιληψία. Επομένως, μια ολοκληρωμένη γνωστική και γλωσσική αξιολόγηση θα μπορούσε να οδηγήσει στον εντοπισμό δυσκολιών και στην εφαρμογή κατάλληλων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στα παιδιά με HIE.

Πληροφορίες που παρουσιάζονται οπτικά υπό τη μορφή απλών εικόνων και σχημάτων υποβοηθούν στην εκμάθηση πληροφοριών. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας εισηγούνται πως η οπτική παρουσίαση πληροφοριών προσφέρει επιπλέον υποστήριξη στα παιδιά με HIE, διότι διευκολύνει την οργάνωση πληροφοριών και την αποτελεσματικότερη επεξεργασία τους. Επομένως, στο σχολικό πλαίσιο, η ενσωμάτωση οπτικών βοηθημάτων στη μορφή εικόνων, διαγραμμάτων κ.ο.κ. σε συνδυασμό με συστηματικές στρατηγικές που να διευκολύνουν τη μνήμη μπορεί να βελτιώσει τη μάθηση στη σχολική τάξη για όλα τα παιδιά.

Σε περίπτωση που θέλετε περισσότερες πληροφορίες για την HIE και τα ερευνητικά προγράμματα του ΚΕΝ, μπορείτε να επικοινωνήσετε στο 22 895190, ή να αποστείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα στο can@ucy.ac.cy.

**Έγγραφο μνημόνιο σχολική ψυχολόγος, ειδική επιστήμονας στο ΚΕΝ, Πανεπιστήμιο Κύπρου*